

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Pågående våtmarksprogram

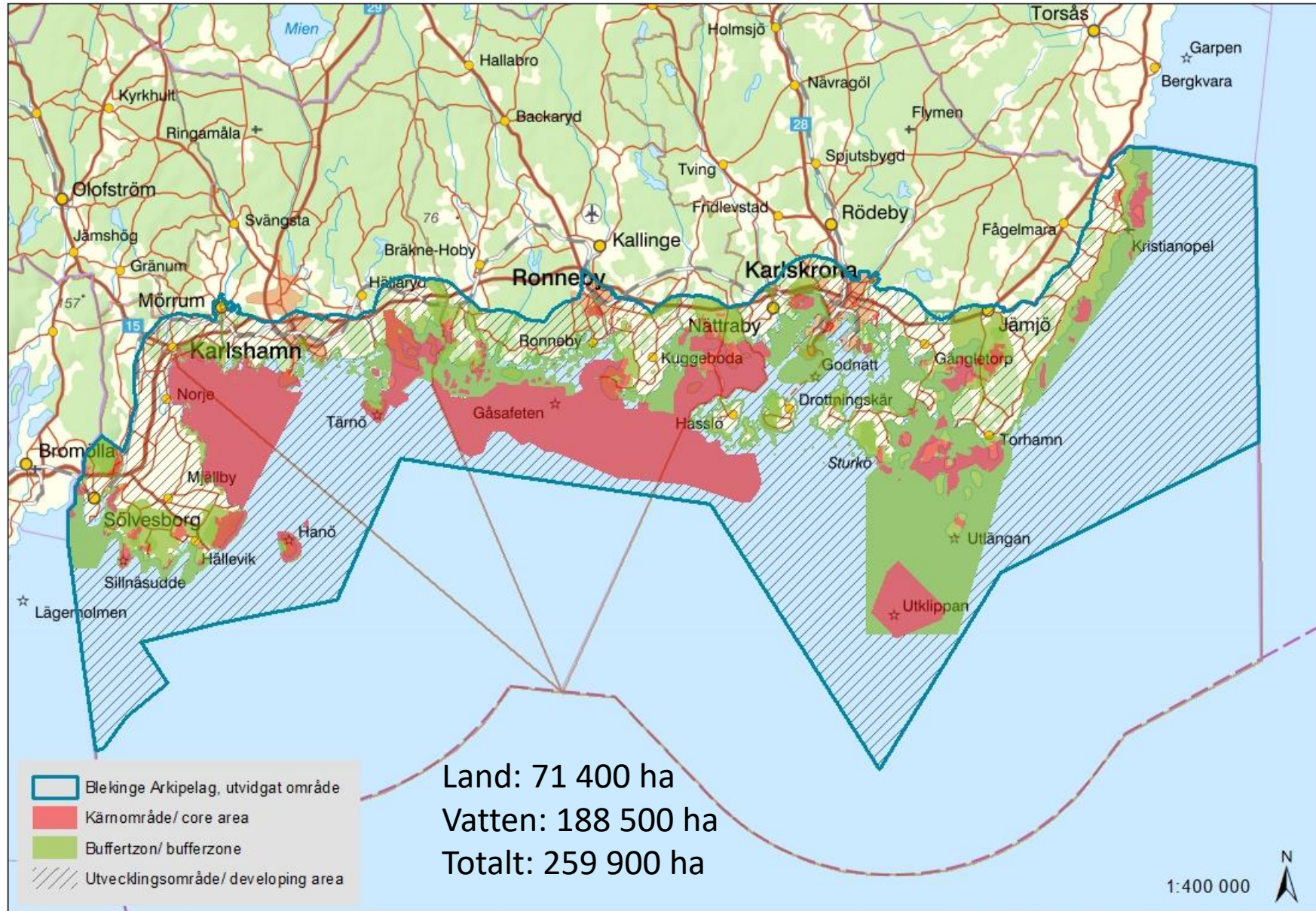
Mattias Holmquist & Urban Emanuelsson

blekingearkipelag.se

Biosfärområde Blekinge Arkipelag

Blekinge Arkipelag

Insatsområden

Lärande och engagemang för hållbar utveckling

Information, forskning och kunskap för att öka förståelse, inspirera och vägleda i riktning mot ett hållbart biosfärområde. Genom samarbeten och kommunikation.

Hälsa och livskraft i hållbara samhällen

För hållbar bebyggelse, stärkta kretslopp, förbättrad infrastruktur och ökad attraktivitet. Deltagande, stolthet, identitet och jämställdhet. För en hälsosam närmiljö.

Vatten i balans samt en levande kust och skärgård

För god status i vattendrag, sjöar och hav. En ren kust och skärgård. För att bevara och stärka vårt kulturarv och blekingekustens kulturhistoria.

**BLEKINGE
ARKIPELAG**

Hållbara företag och blomstrande turism

För konkurrenskraft och lokal hållbar produktion av varor och tjänster. Resurs- & energieffektivisering. För gemensamma, långsiktiga turismsatsningar.

Biologisk mångfald och intakta ekosystemtjänster

För att bevara och återställa områdets unika mångfald och viktiga ekosystemtjänster. Främja hållbar användning av naturresurser.

Hållbar besöksnäring

- Stärka ARK-företagen
- Friluftslivets År
- DUNC
- CoTourism
- Biosphere for Baltic
- Kultur på ARK56 Blekinge Museum
- Hållbara Golfbanor
- (Sammanhållen vandringsled ARK56 - Eriksberg, Khamn-Rby)

Håll biosfären ren

- Strandstädning
- Kommunikation om invasiva trädgårdsväxter
- Info om renhållning och allemansrätt (ARK56)
- Artrika vägrenar Trafikverket
- Nedbrytbar skrappåse
- (Hamnservice & hållbart båtliv)

Information, lärande och delaktighet

- Ambassadörsutbildningen
- 10-årsutvärd. Broschyr
- Infospridning:
Nyhetsbrev
Facebook
Instagram
Föredrag
Visningsresor
Hemsida
Filmproduktion
Press/nyheter
Temadagar
- Medlemmar
- Utställning
- Biosfärdagen
- (Konferens: Forsk & Innov)
- (Ungdomsutb)

Hållbart fiske

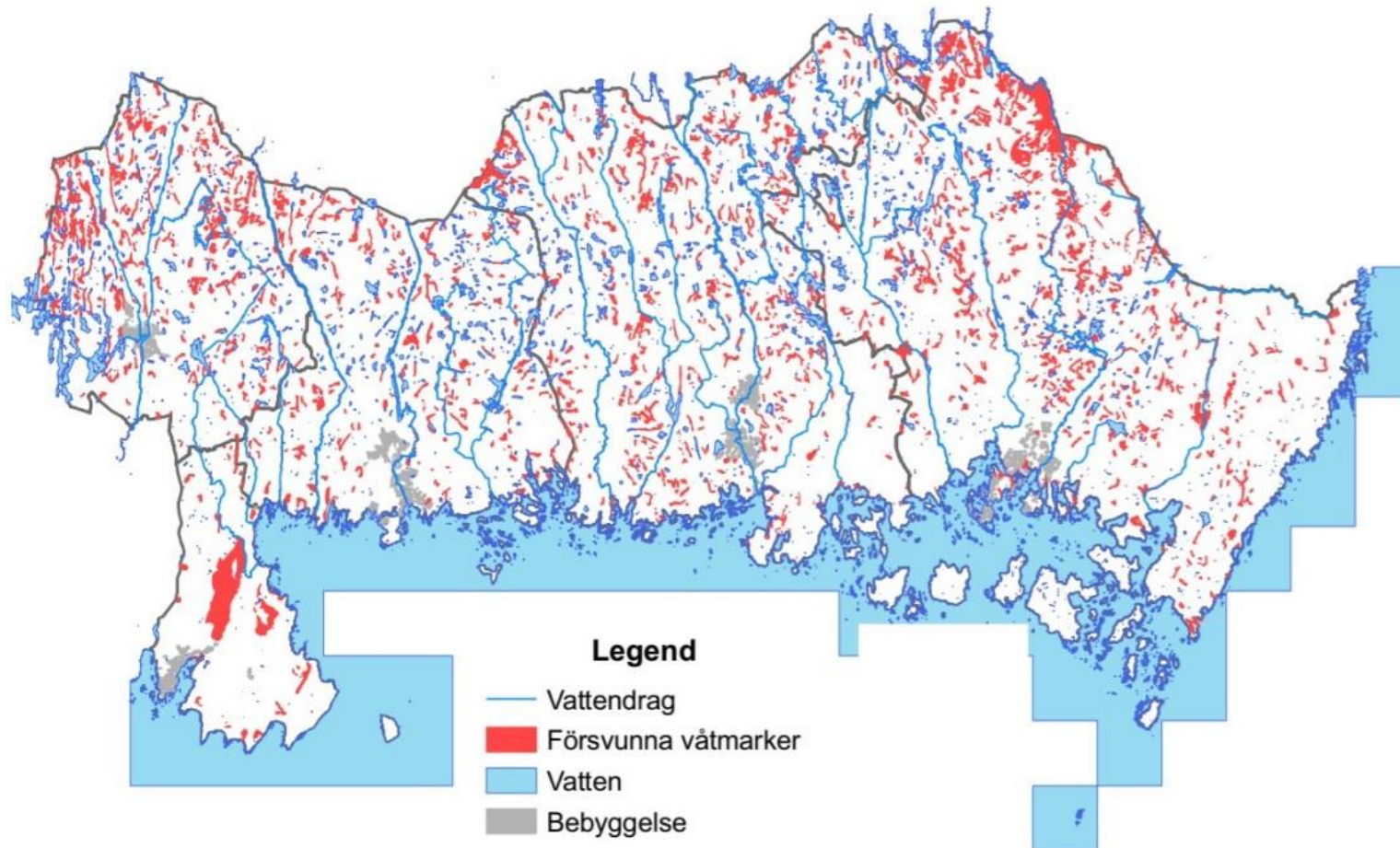
- Tiaminforskn.
- Round Goby
- Återställning Mieån, m fl.
- Risvaseprojekt
- (Hållbar fiskodling)
- (Restaurering ålgräsängar)

Hållbart lant- och skogsbruk

- Våtmarksprog.
- Skogsnätverket (+ infoprojekt)
- Skärgårdsbete Blekinge
- Optimal konstbevattning och solpanel på jordbruksmark
- Multifunktionella landskap – ekosystemtjänster och markkonflikter

Projektmedel
direkt till BBA:
ca 15 milj. kr

Förlorade våtmarker sedan 1870

Bidrar till ett antal utmaningar:

- Ett mindre resilient landskap under klimatförändringarna (Torka och översvämning)
- Mindre grundvattenbildning
- Sämre konnektivitet mellan våtmarksmiljöer – reducerar biologisk mångfald
- Diken och påverkade vattendrag transporterar näringsämnen med hastighet till Östersjön
- Algblomning och döda bottenmiljöer

Blekinge Arkipelags våtmarksprogram sedan 2019

1. Förstudie: Var? Effekter? Kostnader?

Fastigheter: Gisslevik 1:12, Torhamn 9:2

Huvudavrinningsområde: 79 80

Avrinningsområdets storlek: ca 1170 ha (ca 260 ha åker)

Uppskattad vattenyta: ca 1,2 ha

Nuvarande markanvändning: skog (ca 20 årig alskog)

Översiktlig beskrivning: Våtmarken anläggs genom en kombination av schaktning och dämning. Huvuddelen av schaktmassorna jämnas ut söder och öster om våtmarken där marken är låglant. Tillflödet utgörs av befintligt dike som mynnar i Gissleviken. Utloppet ska vara ett öppet utlopp som är passerbart för fisk. Skötsel genom bete.

Uppströms våtmarksläget finns Gissleviks dikningsföretag år 1958. Gissleviken ingår i ramsarområdet Blekinge skärgård.

2. Inspirationsvektyg: (Skrift & film) Varför? Hur?

The image shows the cover of a brochure titled 'Anlagda våtmarker i Blekinge - för vattenrening, vattenhushållning, djur- och växtliv'. The cover features a photograph of a wetland area with a winding river and a wind turbine in the background. The text on the cover provides information about the Blekinge Biosphere Reserve and the wetland program. Logos for the Blekinge County Council and the Blekinge Archipelago are also present.

Anlagda våtmarker i Blekinge
- för vattenrening, vattenhushållning,
djur- och växtliv

Blekinge har förlorat 50-60% av sina våtmarker de senaste 150 åren. Våtmarkerna är viktiga som vattenrenande filter i landskapet, för vattenhushållning och för djur- och växtliv i landskapet. Våtmarkerna hjälper till att rena det vatten som fors ut av åar och bäckar till Blekinges kustvatten. Härigenom motverkas övergödning och vi får en friskare skärgård. Under de senaste 20 åren har det anlagts en hel del nya våtmarker i Blekinge. Denna skrift är till för att sprida kunskap om våtmarksanläggande, samt att inspirera markägare att anlägga fler våtmarker. Idag kan man få 100% stöd för kostnaderna att anlägga en våtmark.

Blekinge Arkipelag är det första biosfärområdet i Sverige med fokus på Östersjöfrågan. Området omfattar merparten av Blekinges skärgårds- och kustlandskap, varav 156 000 ha är vatten och 54 000 ha land. Blekinge Arkipelag samarbetar aktivt med många partners för att bevara, stödja och utveckla det blekingiska kustlandskapet och skärgården. Arbetet att få tillbaka våtmarker är här en mycket viktig pusselbit.

Biosfärområde Blekinge Arkipelag
info@blekingearkipelag.se
www.blekingearkipelag.se

Länsstyrelsen i Blekinge
blekinge@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/blekinge

På Blekinge Arkipelags hemsida finns en film som nära ansluter till denna skrift:
www.blekingearkipelag.se

Länsstyrelsen Blekinge

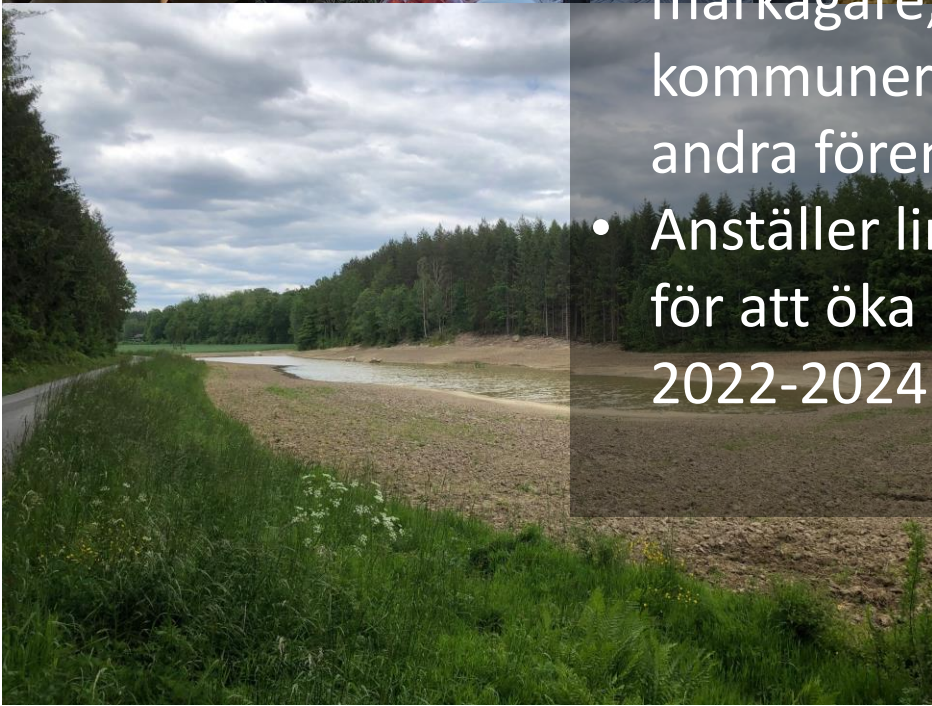
BLEKINGE ARKIPELAG

Denna skrift är gjord med ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen i Blekinge.

www.blekingearkipelag.se

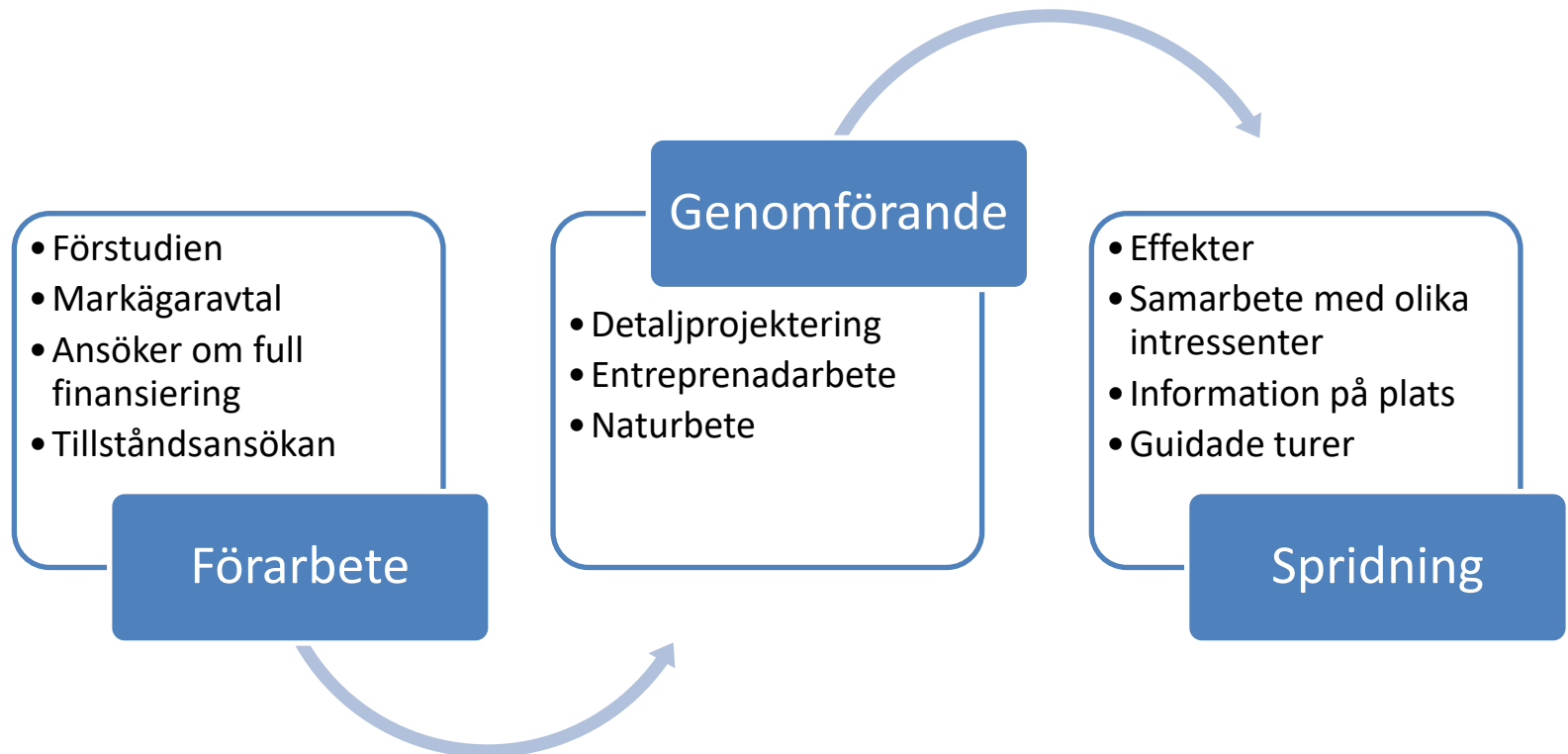
3. Nyanlägger våtmarker och restaurerar vattendrag

- 20 ha sedan 2020
- I nära samverkan med myndigheter, markägare, kommuner och andra föreningar
- Anställer limnolog för att öka takten 2022-2024

Våtmarksprogrammet

Välkommen till Gisslevik våtmarksområde

Våtmarkens storlek är ca 1,2 hektar och den är utformad så att utloppet i Östersjön är passerbart för fisk. Framförallt göddan föredrar att leka i sött vatten och kan därför reproducera sig väl i våtmarken under viken. Inom våtmarken anlädes här växte urg skog i den träsåliga marken.

Bäcken som rinner in i våtmarken har ett avrinningsområde som omfattar ca 170 hektar, varav ca 250 hektar är åker. Bäckens har sin start i Blekingesjöns några kilometer utanför Jämjö. Normalvattenföring i bäcken är ca 7 liter/sek, men vid högvattenföring ca 450 liter/sek. Under sommarsäsong är det vanligt att den torkar ut. Vegetationen runt våtmarken tar upp en del av de näringssalt som bäcken för här från jordbrukslandskapet. Genom att platsen betas sköter djuren

om upptaget av en del näringssalt som sinvaras släp passerar ut i havet där de kan orsaka övergödning, algblomning och bottenod.

Förväntade resultat
En våtmark har flera positiva effekter i landskapet. Den renar vattnet från kväve och fosfor som ofta orsakar övergödning i havet. Trogen kommer Gissleviks våtmark att kunna ta bort mellan 150-300 kg kväve och 35-25 kg fosfor årligen. Kvävet och fosfor kommer från jordbruksmarken och enklida avlopp. Våtmarken kan också fungera som sedimentfälla. Det innebär att de små partiklar som bäcken för med sig hinne sjunka till botten i våtmarken. Detta är också positivt för vattenkvaliteten i havet. Generellt bidrar en våtmark till ett rikare växt och djurliv

i dess omgivning. Den här våtmarken kan fungera som så kallad "göddarbänk", vilket innebär att göddor på våren går upp från havet till våtmarken och leker där. De små göddryggen får här en bra start och kan sedan vandra ut i havet. Skulden kan en våtmark få ett rikt fågel- liv som bevakas närmare i anslutning till fågelplattformen som visas i fågelplattformen.

Fågelplattform
Vid denna skylt startar en stig som strax passerar ett elstaket. Öppna det och gå in och glöm sedan inte att stänga efter dig! Denna lilla stig ansluter till en markväg som leder till fågelplattformen. Nära dig plattformen kan du se en markväg som leder till fågelplattformen. Nära dig plattformen kan du se en markväg som leder till våtmarkens strand. Njut av upplevelsen!

Fågelplattformen i Gisslevik

Karta över Gisslevik våtmarksområde

Översikt Gisslevik våtmarksområde

Gisslevik, nordväst om Torshamn, Karlskrona kommun, ingår i ramsområdet Blekinge Skärgård. Gissleviks våtmark är anlagd i december 2020 - januari 2021 i samverkan mellan Blekinge Arkipelag, Naturvårdsmyndigheten och markägarna Margareta Torstensson, Mattias Sunneviell, Vidar Gundersen, Anrika Wikdahl och Magnus Wikdahl. Våtmarken har finansierats av SydostLeade.

Stanna en stund och njut!

Om Blekinge Arkipelag

FN-organet Unesco utgav år 2011 Blekinge Arkipelag till biosfärområde för sina höga natur- och kulturvärden. Det är det första biosfärområdet i Sverige med fokus på Östersjöfåglar. Området omfattar mersparten av Blekinges skärgård- och kustlandskap. Det innebär att vi tillsammans med Karlskrona, Karlskrona och Ronneby kommuner har ett unikt

område att på bästa sätt förvalta för framtiden. Natur och kultur ska bevaras samtidigt som näringsliv och samhällen ska kunna utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

Vår vision är att Blekinge Arkipelag ska vara ett hav av möjligheter, utan att begränsas av kortsiktighet och negativ människlig påverkan.

Blekinge Arkipelag arbetar bland annat med att:

- Bevaka biologisk mångfald genom ett betat och öppet landskap
- Utveckla infrastruktur och hållbara produkter för naturturism
- Stödja forskning kring fisk i Östersjön och om hur vattenresursen används klokast

Luudbygd i våtmarken

Suthörs på bo

Mer info om våtmarkar och hållbar jaktning hittar du på www.blekingearkipelag.se

BLEKINGE ARKIPELAG

Framledes

- Limnolog anställs
- 8 nya våtmarker på 2 år
- Platser?
- Våtmarkssafari våren 2022 – håll utkik!

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

BLEKINGE
ARKIPELAG

10-årsjubileum!

